

<https://dyrenesrett.com/>

DYRENES RETT - Org.nr. 919952776 - Tlf. 938 851 82 - Brufjordv. 614, 6942 Svortevik - dyrenes.rost@gmail.com

21.04.2023

Anmodning om å velge dyrevennlige tiltak fremfor skadefelling

Vi vil anmode viltforvaltningen på de ulike nivå om å velge forebyggende, langsiktige, dyrevennlige og holdningsskapende tiltak fremfor skadefelling, og på den måten fremme forståelse og toleranse for de ville dyrene og deres naturlige adferd.

Vi mener at skadefelling er blitt et altfor mye brukt virkemiddel, som forvaltningen ofte tillater uten at det foreligger dokumentasjon på skade og uten at andre tiltak er forsøkt i tilstrekkelig grad. Noen ganger tillates skadefelling på bakgrunn av en hypotese om smittefare, uten at det finnes dokumentasjon på reell smittefare.

Lowverket setter begrensninger for skadefelling

Mange søknader om skadefelling angir verken skadeomfang eller skadeforebyggende tiltak. Eksempler på dette er søknader som oppgir at grågås er kommet og et omtrentlig antall som er observert, uten å beskrive skade på avling i inneværende eller foregående sesong, og uten at skadeforebyggende tiltak i tilstrekkelig grad er forsøkt.

Ofte innvilges slike mangelfulle søknader automatisk og med et standardbrev som sendes til alle som søker. Antallet dyr som kan felles er noen ganger så høyt at det dreier seg om bestandsregulerende tiltak, i strid med lowverket

I forskrift om jakttider for grågås er det satt som forutsetning for å forskriftsfeste utvidet jakttid at det ikke drives utstrakt skadefelling. Denne bestemmelsen brytes ofte.

[Grågås – Jakttider - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Annet lovverk gjelder i forhold til skadefelling, jfr. viltforskriften § 1-3. *Forholdet til annen lovgivning.* Her påpekes det at all håndtering av dyr og all aktivitet som skjer i medhold av viltforskriften skal utføres i samsvar med blant annet lov om dyrevelferd.

Dyrevelferdsloven slår fast at dyr har egenverdi og skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det er forbudt å hensette dyr i hjelpeløs tilstand. Skadefelling som fører til at foreldredyr skytes fra avkommet er i strid med dyrevelferdsloven.

Forebyggende tiltak som kan ha effekt

Skadefelling skal være siste utvei når alle andre virkemidler er forsøkt. Likevel blir et enkelt tiltak som skremmeskudd ofte ikke nevnt verken i søknader om skadefelling eller i vedtak som tillater skadefelling.

Jaging og skremmeskudd kan ha tilsvarende effekt som skadefelling. Dette kommer frem i en studie av Gørli Elida Bruun Andersen (2017) på grågås og hvitkinngås.

[Brage INN: Interaksjon mellom gjess og landbruk i Vestfold; skadefelling eller jaging for å redusere beiteskader?](#)

Gjerder mot sjøen kan hindre mytende gjess i å komme inn på dyrka mark eller strender. Dette er anbefalt av Norsk institutt for naturforskning (NINA).

[Gjerder stopper beitende gjess \(nina.no\)](#)

Oppretting av friområder for gås kan gi gode resultat. Dette er noen steder kombinert med laser, som brukes til å styre gåsa bort fra dyrka mark og mot friområdene.

Måker og hekking nevnes bare kort her, da vi ønsker å sende et eget innspill om dette. Det er viktig å tilrettelegge for trygge hekkeplasser for måker, og ikke bare hindre hekking. Med åtte av ti måkearter på Norsk rødliste, alle i kategorier som innebærer at de er truet, bør det være en prioritert oppgave for viltforvaltningen på alle nivå å tilrettelegge for måkenes hekking, og ikke tillate skadefelling i noen form.

Dokumentasjon på skade

Det bør stilles krav om at påstand om skade dokumenteres i en eller annen form.

Beiteskade kan lettvis dokumenteres ved å følge råd fra Statsforvalteren i Vestland; ved bruk av nettingkasser som settes ut på marka for å dokumentere eventuelle synlige beiteskader. Statsforvalterens vilkår om dokumentasjon på skade fra grågås i enkelte kommune i Vestland, har ført til en mer restriktiv praksis for skadefelling. Dette har igjen ført til at enkelte grunneiere har prøvd å finne andre løsninger, som oppretting av friområder for gås, med gode resultat.

Dette viser at ved å stille enkle krav til dokumentasjon, må folk strekke seg litt for å finne andre løsninger som kan være bedre og ha en mer langsiktig effekt. Slik kan skadefelling reduseres eller unngås, uten at det fører til mer skade - heller tvert imot.

Skyting av dyr for deres naturlige adferd

Hjort som samler seg naturlig i flokker om våren kan gi feilaktig inntrykk av at bestanden er stor, særlig dersom den samme flokken telles flere steder. Etter en mager vinter er det naturlig at hjorten i en periode søker til det mest næringsrike graset, før de vanligvis trekker bort og fordeler seg i mindre flokker og familiegrupper. Det er uetisk å skyte hjortedyr om våren når de prøver å bygge seg opp etter å ha sultet gjennom en lang vinter.

Gjess går også etter det mest næringsrike graset. Tap av ålegras langs kysten som følge av avrenning fra jordbruket og annen forurensing, gir mindre naturlig føde for vannfugler. I stedet for skadefelling, som gjerne driver gjessene videre til andre jorder der de også risikerer å bli skutt, bør det oppmuntres til oppretting av friområder der fuglene kan tillates å beite. Så lenge det er lettvis å få tillatelse til skadefelling, vil oppretting av friområder sannsynligvis ikke være høyt prioritert av bøndene.

I mytingstida, når gjessene ikke kan fly og er i følge med små unger, er det helt uakseptabelt å tillate skadefelling. Da er fuglene hjelpeløse mot jakt, og med unger som kan være skjult av gress eller siv er det stor risiko for å skyte foreldrefugler fra ungene. I denne perioden kan enkle, flyttbare gjerder mot

sjøen fungere godt, i tråd med NINAs anbefalinger. Gjerder bør også være løsningen når det er ønske om å holde mytende gjess unna badestrender.

Smittefare som begrunnelse for skadefelling

Det er en utbredt misforståelse at folk kan bli syke av å oppholde seg på badestrender der gjess har tilhold. Folkehelseinstituttet kan ikke vise til noen dokumentert tilfeller av smitteoverføring fra gjess til mennesker i Norge. Det kan heller ikke fagmiljøer i utlandet. Det er ifølge disse miljøene ingen kjente tilfeller av infeksjoner hos mennesker som kan tilskrives gåseavføring. En hypotese om en smitteoverføring som så langt ikke har skjedd kan ikke legges til grunn for skadefelling.

Vi har samlet en del uttalelser fra fagmiljøer i utlandet om gjess og påstått smittefare i en nettsak. Her kommer det frem at det ikke finnes dokumentasjon på at noen mennesker noensinne har hatt helseproblem som følge av gjess:

[Ingen dokumentert smittefare med gjess på strender | Dyrenes Rett \(wordpress.com\)](#)

Fugleavføring er i verste fall et estetisk problem, en kilde til irritasjon hos enkelte. Viltforvaltningen bør ikke gi etter for press fra folk som krever lettvinde løsninger, men heller oppmuntre til dugnad på strender og i parker ved å sette fram raker så folk kan gjøre en innsats selv, eller ansette skoleelever til å rake i ferien. Flyttbare gjerder kan benyttes i mytetida for å holde gjess borte fra badestrender.

Dersom man skal renske naturen for enhver potensiell risiko, blir vi sittende igjen med svært fattige omgivelser og opplevelser. De ville dyrene skader oss ikke, men vi påfører svært mange dyr stor skade med våre aktiviteter.

Kanadagås bør som andre arter respekteres i hekketida. At en art er innført rettferdiggjør ikke at dyrene behandles hensynsløst. Det samme gjelder i forhold til arter med livskraftige bestander. Dyrenes egenverdi bør telle minst like mye som artens status og bestandssituasjon.

Økte konflikter på grunn av reduserte leveområder

Det kan ikke forventes at dyrelivet skal skytes vekk for å tilrettelegge for friluftsliv eller næringsliv. Folk må kunne dele naturen med de som bor der.

De ville dyrenes leveområder blir stadig mer innskrenket og fragmenterte, og følgene er økte konflikter når dyrene kommer nærmere menneskene. Det er viktig å oppmuntre til aksept og respekt for dyrelivet i områder som mennesker har lagt beslag på. Med verdens dyrebestander redusert med 69 prosent de siste 50 årene, er det viktigere enn noensinne å gi plass til de ville dyrene og verdsette det som er igjen av dyreliv rundt oss.

Vi ber viltforvaltningen på alle nivå om å jobbe for bedre holdninger overfor de ville dyrene. Ved å stille strenge krav til skadefelling kan forvaltningen motivere til mer forståelse, toleranse og respekt for de ville dyrene. Samtidig kan en mer restriktiv skadefellingspraksis motivere flere til å satse på langsiktige tiltak som kan ha bedre effekt enn skadefelling.

Ved enhver vurdering av skadefelling bør det legges til grunn respekt for dyrene, deres egenverdi og deres rett til å få leve i fred i den sårbare tiden når de har unger.

Vennlig hilsen
for Dyrenes Rett
Jenny Rolness

